

догодиле крупне промене и појавиле тенденције које ће позитивно да утичу на развој уставности и доношење нових устава. Тај талас уставности у Европи је последица окончања Првог светског рата и новина које су из тога произашле на политичкој и војној карти овог континента. Те новине се тичу пре свега нестанка неких старих и настанка нових држава. Уместо Аустро-Угарске монархије, на њеним развалинама се образују нове државе као Аустрија, Мађарска, Чехословачка, Пољска и на тлу Југославије-Словенија, Хрватска, Србија и Црна Гора се удружују у нову заједничку државу, Краљевину СХС. После Првог светског рата распало се и Немачко царство а из Октобарске револуције је произашла и прва социјалистичка држава света. У овом периоду, после Првог светског рата је донет читав низ устава: У Немачкој (1919), Финској (1919), Албанији (1920, 1925, 1928), Аустрији (1920), Естонији (1920), Чехословачкој (1920), Краљевини СХС (1921. односно 1931), Лихтенштајну (1921), Пољској (1921), Летонији (1921), Литванији (1922. и 1928), Ирској (1922), Румунији (1923), Грчкој (1927), Шпанији (1931) и др. Сви ови уставни су доношени у једној изразито повољној политичкој ситуацији која је поговодила демократизацији друштва и јачању правне државе. Први светски рат је означио победу земаља које су рушиле аутократске режиме, истичући предност и тековине демократског друштва и идеологије. После слома реакционарних режима у Првом светском рату осетиле су се демократске тековине новог доба као што су проширење људских слобода и права, јачање економске и политичке демократије, коначна победа и увођење општег права гласа, увођење социјално-економског представништва и др. У организацији власти су ојачале тежње за даљим ограничавањем и слабљењем извршне власти и јачањем демократске и представничке власти оличене у народним парламентима. Уставе држава после Првог светског рата карактерише модел тзв. рационализованог парламентаризма, односно рационализација рада и функционисања парламента. Циљ те рационализације је био да се постигне стабилна влада у односу на парламент и то се постизало различитим средствима а рационализован је и сам поступак именовања министара и изгласавања њиховог неповерења од стране парламента.

а) Устав Немачког Рајха од 1919. (Вајмарски устав)

То је несумњиво најважнији устав овог периода уставности у Европи. Он је извршио велики утицај на друге капиталистичке уставе па је тако био